

TEMAT: METODY
PROGNOZOWANIA
POPYTU.

*Opracowała: mgr inż. Agnieszka Ciągło
– doradca metodyczny (ODN, Zielona Góra, 2021)*

Czas: 90 minut (2 x 45 min.)

Cel ogólny:

Celem lekcji jest zapoznanie uczniów z pojęciem prognozowania popytu i wybranymi metodami wyznaczania prognoz.

Cele operacyjne lekcji:

Po zakończonych zajęciach uczniowie:

- definiują pojęcie prognozowania popytu oraz określają rodzaje prognozowania,
- obliczają prognozy popytu na podstawie wskazanych metod,
- przedstawiają szeregi czasowe na wykresie.

Cele w języku ucznia (NACOBZU):

1. Omówisz istotę prognozowania popytu i jej rodzaje.
2. Prawidłowo obliczysz prognozy popytu wskazanymi metodami, a szeregi czasowe przedstawiś w formie graficznej.

Plan lekcji

- 1. Definicja prognozowania popytu.**
- 2. Metoda naiwna.**
- 3. Metoda średniej arytmetycznej.**
- 4. Metoda średniej ruchomej.**

Ad.1. PROGNOZOWANIE POPYTU

polega na przewidywaniu przyszłych zjawisk na podstawie danych z przeszłości;

krótkookresowe

- dotyczy przedziału czasu, w którym zachodzą zmiany ilościowe w okresie do 1 roku,

długookresowe

- dotyczy przedziału czasu, w którym zachodzą zmiany ilościowe oraz znaczne zmiany jakościowe – powyżej 5 lat.

średniookresowe

- dotyczy przedziału czasu, w którym zachodzą zmiany ilościowe oraz nieznaczne jakościowe - od 1 roku do 5 lat,

Zmiany popytu

- a) popyt „względnie” stały – współczynnik zmienności względnej wykazuje odchylenie 5%,**
- b) popyt o charakterze trendu,**
- c) popyt sezonowy – charakteryzuje się wahaniem w pewnych okresach czasu.**

Klasyfikacja metod

Popyt stały

- Metoda naiwna
- Metoda średniej arytmetycznej
- Metoda średniej arytmetycznej ruchomej
- Metoda średniej ważonej
- Model Browna

Popyt o charakterze trendu

- Metoda regresji liniowej

Popyt sezonowy

- Metoda współczynników sezonowych

Metody prognozowania dla popytu stałego – wybrane

metoda naiwna

**metoda średniej
arytmetycznej**

**metoda średniej
arytmetycznej ruchomej**

Szereg czasowy

**chronologicznie
uporządkowane wartości
zapotrzebowania w badanym
okresie.**

Ad. 2. METODA NAIWNA PROGNOZOWANIA

- **metoda krótkookresowa, ilościowa, dla popytu stałego;**
- **zakłada, że popyt w poprzednim okresie powtórzy się również w przyszłym okresie .**

METODA NAIWNA PROGNOZOWANIA

$$P_{t+1}^* = P_t$$

oznaczenia:

P_{t+1}^* – prognoza na następny okres

P_t – rzeczywisty popyt w okresie t

PRZYKŁAD 1

Na podstawie szeregu czasowego wyznaczyć popyt w okresie T12 metodą naiwną.

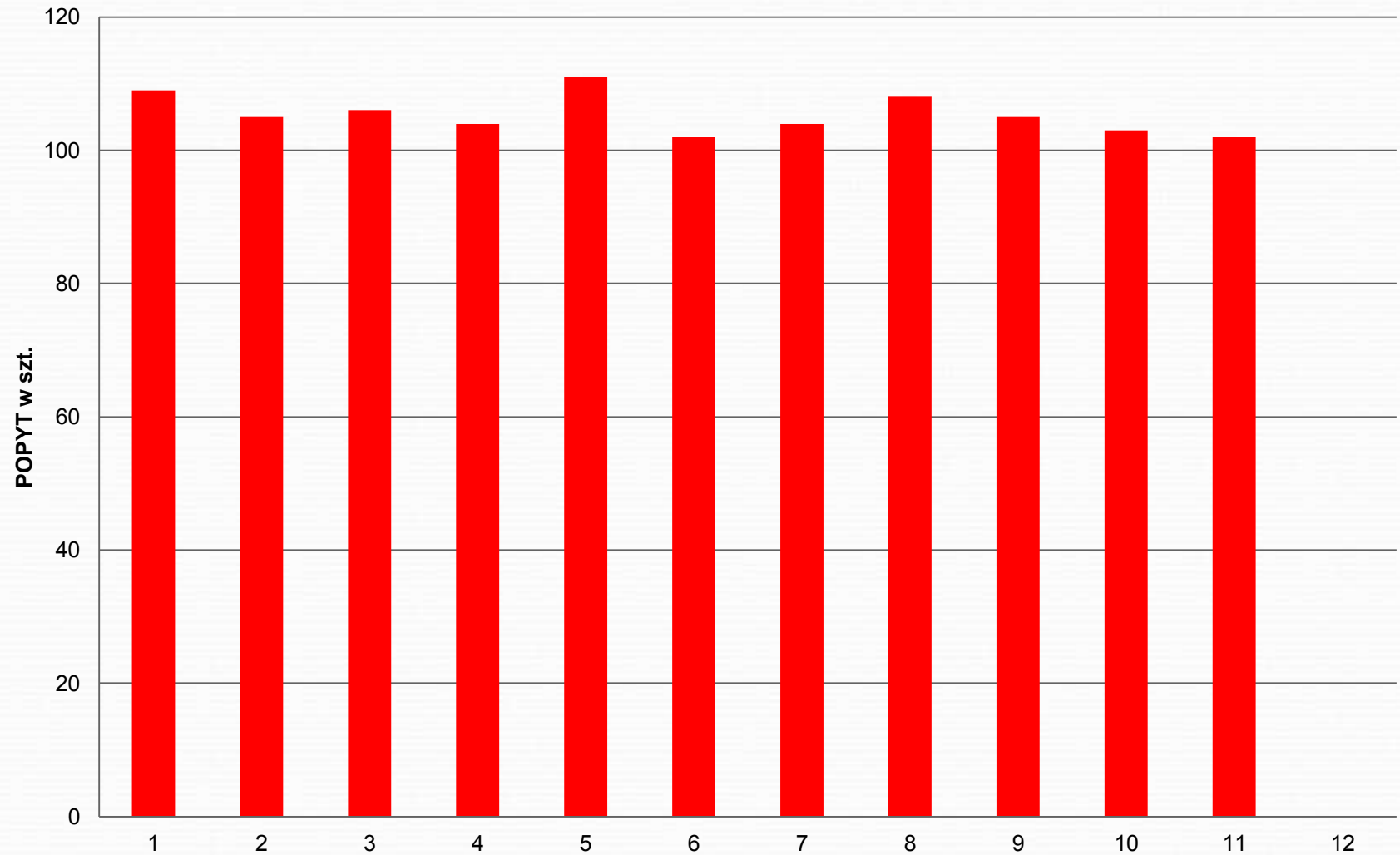
Czas	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12
Zapotrzebowanie (popyt) w szt.	109	105	106	104	111	102	104	108	105	103	102	???

Proszę narysować wykres popytu w czasie T1 do T 11

– zostawiamy miejsce na prognozę T 12 😊

(punktowy, liniowy, kolumnowy – do wyboru).

POPYT w okresie T1 do T11

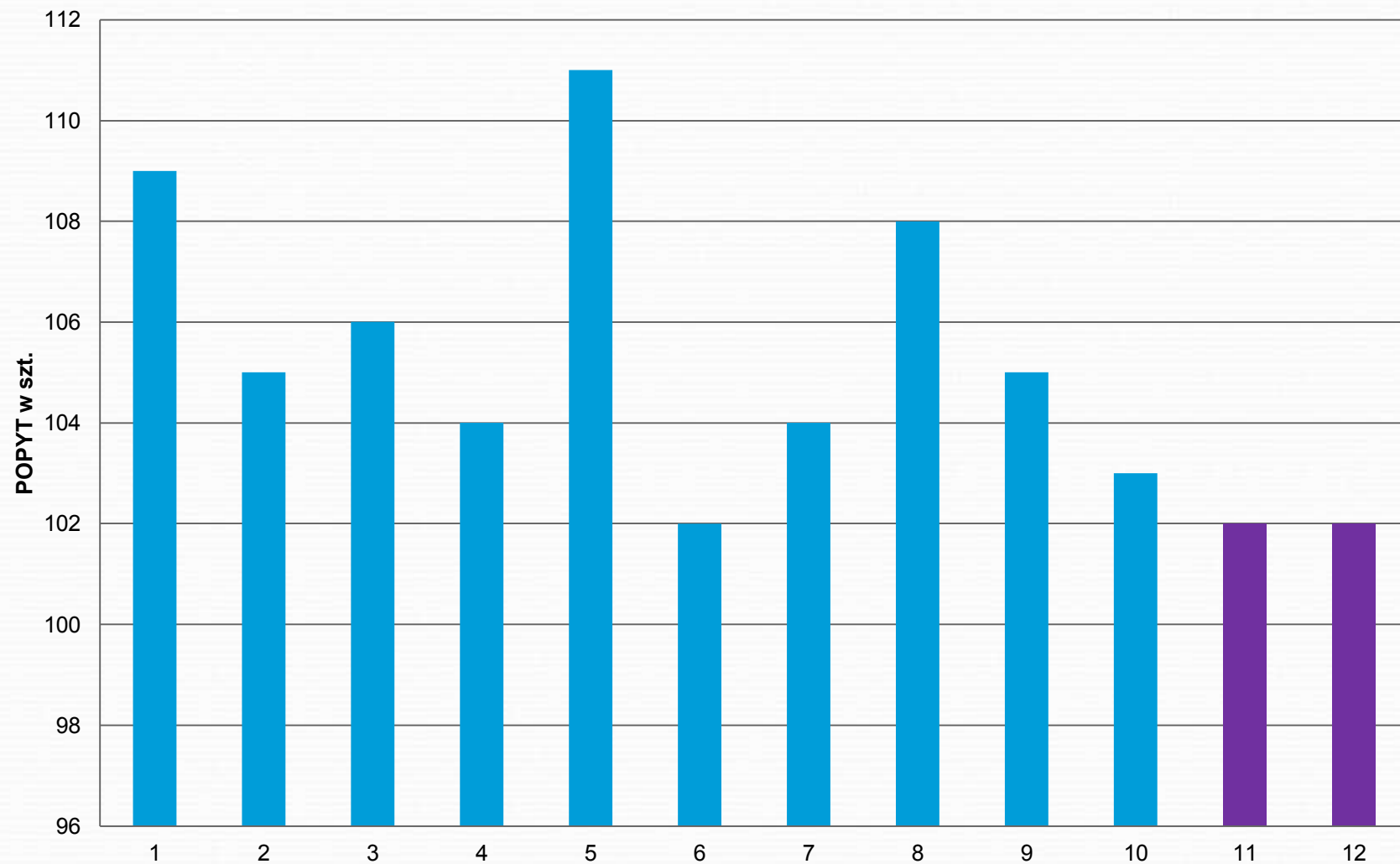
ZBUDOWANIE PROGNOZY NA KOLEJNY OKRES

Metoda naiwna zakłada, że popyt występujący w poprzednim okresie się powtórzy.

$$P^*_{12} = 102$$

UWAGA - uzupełniamy wykres !!!

POPYT w okresie T1 do T12

Ad.3.METODA ŚREDNIEJ ARYTMETYCZNEJ

polega na tym, że wszystkie zaobserwowane wielkości popytu należy dodać i podzielić przez sumę obserwacji.

$$P^*_{t+1} = \frac{P_1 + P_2 + P_3 + \dots + P_t}{n}$$

← poszczególne wielkości popytu

↙ prognozowany popyt

PRZYKŁAD 2

Stosując średnią arytmetyczną przygotuj prognozę na okres $t+1$.

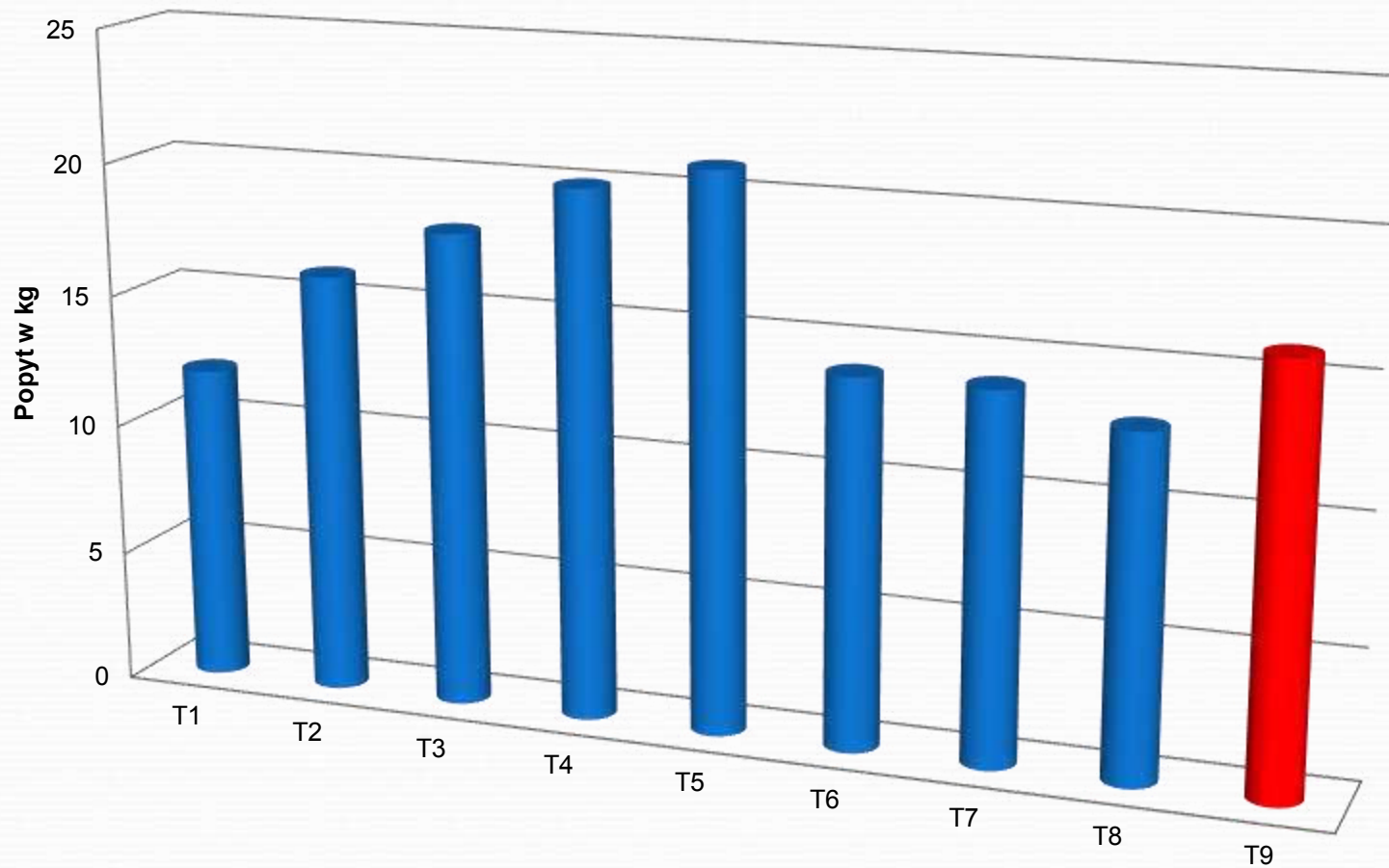
Czas	Popyt w kg	Czas	Popyt w kg
T1	12	T5	21
T2	16	T6	14
T3	18	T7	14
T4	20	T8	13
		T9	???

Sprządź wykres szeregu czasowego, zaznacz prognozę.

Prognoza na kolejny okres T9

$$\begin{aligned} P^*_9 &= (12 + 16 + 18 + 20 + 21 + 14 + 14 + 13) / 8 = \\ &= 128 / 8 = 16 \end{aligned}$$

POPYT w okresie T1 do T9

Ad.4.METODA ŚREDNIEJ RUCHOMEJ

- **metoda, która wykorzystuje typową średnią arytmetyczną, ale tylko z pewnej określonej liczby danych historycznych;**
- **zakłada, że prognoza powinna być opracowywana na podstawie danych ze wskazanej liczby okresów.**

SPOSÓB BUDOWY PROGNOZY METODĄ ŚREDNIEJ RUCHOMEJ Z TRZECH OKRESÓW HISTORYCZNYCH

Popyt	Prognoza
P1	
P2	
P3	
	P*4

SPOSÓB BUDOWY PROGNOZY METODĄ ŚREDNIEJ RUCHOMEJ Z TRZECH OKRESÓW HISTORYCZNYCH

Popyt	Prognoza
P1	
P2	
P3	
P4	
	P*5

SPOSÓB BUDOWY PROGNOZY METODĄ ŚREDNIEJ RUCHOMEJ Z TRZECH OKRESÓW HISTORYCZNYCH

Popyt	Prognoza	
P1		
P2		
P3	}	
P4		
P5		P*6

METODA ŚREDNIEJ RUCHOMEJ

$$P^*_{t+1} = \frac{\sum_{i=(t+1)-n}^t P_i}{n}$$

suma popytów na podstawie
których wyznaczamy prognozę

prognozowany
popyt

PRZYKŁAD 3

Metodą średniej ruchomej trzelementowej wyznaczyć prognozy popytu (zaokrąglić do pełnych wartości).

Czas	Popyt	Prognoza
T1	48	nie można wyznaczyć – brak danych historycznych
T2	49	
T3	37	
T4	40	
T5	43	

Metodą średniej ruchomej trzelementowej wyznaczyć prognozy popytu (zaokrąglić do pełnych wartości).

Czas	Popyt	Prognoza
T1	48	
T2	49	
T3	37	
T4	40	$P^*4 = (48+49+37) / 3 = 45$
T5	43	

Metodą średniej ruchomej trzejelementowej wyznaczyć prognozy popytu (zaokrąglić do pełnych wartości).

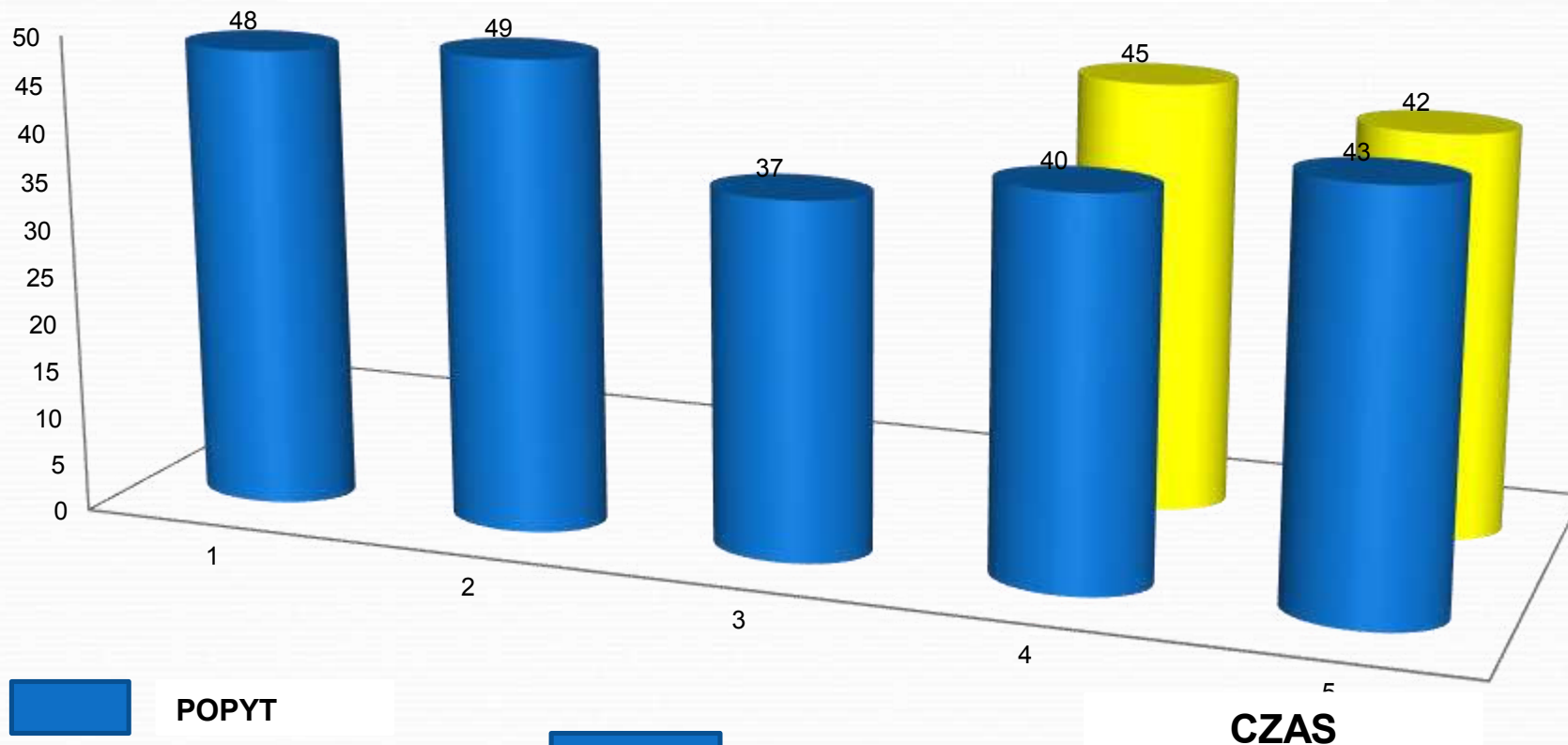
Czas	Popyt	Prognoza
T1	48	
T2	49	}
T3	37	
T4	40	
T5	43	$P^*5 = (49+37+40) / 3 = 42$

Wyniki – popyt i prognozy

Czas	Popyt	Prognoza
T1	48	
T2	49	
T3	37	
T4	40	45
T5	43	42

Dane proszę zaprezentować na wykresie.

POPYT i PROGNOZA w okresie T1 do T5

Ćwiczenie podsumowujące

Na podstawie danych ustal prognozę poznanymi metodami.

Czas		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
Popyt w szt.		52	54	56	61	48	68	59	62
Prognozy - metoda	naiwna	XX							
	średnia arytmetyczna	XX	XX	XX	XX				
	średnia ruchoma pięcioelementowa	XX	XX	XX	XX	XX			

Dziękuję za uwagę.

Materiały źródłowe:

- **„LABORATORIUM MAGAZYNOWE”, praca zbiorowa pod redakcją T. Truś i E. Januły, wydawnictwo DIFIN, str. 38 – 42,**
- **własne opracowania.**

**Kontakt do konsultacji:
A.Ciaglo@odn.zgora.pl**